SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

21.10.2019

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaostolle

HE 29/2019 vp

Suomen ylioppilaskuntien liiton lausunto sivistys- ja tiedejaostolle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

29.4 Korkeakouluopetus ja tutkimus

Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot

SYL näkee korkeakoulujen tietoverkkojen ja yhteisten tietojärjestelmien kehittämisen tärkeänä, sillä se on edellytys suomalaisen korkeakouluverkoston kilpailukyvylle ja edelläkävijyydelle. **Erityisesti SYL korostaa tarvetta luoda korkeakoulujen yhteinen alustamainen opintotarjonnan järjestelmä.** Digitaalisen kilpailukyvyn parantamiseen ei riitä ainoastaan nykytilan päivittäminen, vaan on tehtävä myös uusia avauksia korkeakoulujen yhteisiin tietojärjestelmiin.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tavoite saavuttaa 4% panostukset suhteessa BKT:en tki-toimintaan vuonna 2030 asettaa kunnianhimoiset vaatimukset myös yksityiselle tutkimusrahoitukselle. OECD-tasolla tarkasteltuna kuitenkin yliopistojen rahoittamiseen Suomessa yksityinen sektori osallistuu verrattain vähän, joten julkiset panostukset tutkimukseen ovat korkeatasoisen tutkimuksen perusedellytys. **SYL pitääkin hyvänä suunnitelmaa laatia pitkän aikavälin suunnitelma, jonka avulla yksityisten ja julkisten t&k-investointien tasossa lähestytään neljän prosentin BKT-osuutta vuoteen 2030 mennessä.**

Suomen globaali kilpailukyky vaatii toimivaa ja kokeilemiseen kannustavaa tutkimusinfrastruktuuria sekä kannustavaa rahoitusta. Nyt tämä ei aina toteudu, erityisesti nuorten tutkijoiden kohdalla. Uransa alkuvaiheessa olevan tutkijan työura kohtaa Suomessa epävarman rahoituksen saannin ja koostuu usein toistuvista lyhyistä määräaikaisista työsuhteista. Rahoituksen ja työuran epävarmuus kohdistuu myös apurahatutkijoihin. **SYL toivoo erityistä huomiota kiinnitettävän nuorten tutkijoiden vakaaseen ja ennakoitavaan kotimaisen tutkimusrahoituksen saantiin.**

Suomen Akatemian myöntövaltuudet ovat talousarvioesityksessä 337 milj. euroa, joka on 45 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Muutosta selittää osin lippulaivahankkeiden määräaikaisen rahoituksen päättyminen ja supertietokone EuroHPC:n hankinta. SYL suhtautuu positiivisesti Business Finland rahoituksen lisäämiseen sekä ajatukseen, että yliopistojen ja yritysten tutkimusyhteistyön lisäämiseen lisätään kannustimia. **SYL esittää kuitenkin huolensa vakaan ja ennustettavan suomalaisen tutkimusrahoituksen tasosta, jonka tulisi kokonaisuudessaan olla nousujohteinen.**

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2, 00180 Helsinki
sähköposti: syl@syl.fi
syl.fi

SYL pitää hyvinä tiede- ja innovaatiopolitiikan neljää kehittämisteemaa: osaamispohjan varmistaminen; uudistumista tukevat strategiset valinnat; osaamisalustojen ja kasvuekosysteemien kehittäminen sekä kansainvälisyys laadun ja vaikuttavuuden edellytyksenä ovat kaikki edellytyksiä sille, että Suomen on mahdollista olla vuoteen 2030 mennessä maailman vetovoimaisin kokeilu- ja innovaatioympäristö. **SYL katsoo, että panostukset tutkimusinfrastruktuuriin ja tutkimusympäristöihin ovat kaivattuja ja tarpeellisia.**

SYL kannattaa periaatetta julkisen tiedon avoimuudesta ja julkisten tietovarantojen avoimuudesta.

Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan

Korkeakoulujen perusrahoitukseen vuonna 2020 luvatut 60 milj. euroa, 20 milj. euroa ammattikorkeakouluille ja 40 milj. euroa yliopistoille, ja korkeakouluindeksien jäädytyksen päättyminen ovat merkittäviä ja kaivattuja panostuksia suomalaiselle koulutukselle. Tehdyt lisäykset eivät kuitenkaan riitä kattamaan viimeisen kahdeksan vuoden aikana tehtyjä noin 500 miljoonan euron leikkauksia korkeakoulutukseen, vaan **tarve lisäpanostuksille korkeakoulutukseen säilyy.**

Hallitusohjelmassa on useita toimenpiteitä, jotka lisäävät yliopistojen tehtäviä. SYL pitää erittäin tärkeänä, että näihin toimenpiteisiin kohdennetaan jatkossa erillisrahoitusta ja korkeakoulutuksen perusrahoitusta kasvatetaan tulevina vuosina kattamaan tehdyt leikkaukset. **Nyt tehdyt lisäykset perusrahoitukseen ja indeksien palauttaminen eivät riitä perustoiminnan lisäksi kattamaan hallitusohjelmassa mainittuja uusia tehtäviä ilman, että koulutuksen laatu vaarantuu.**

SYL kannattaa aloituspaikkamäärien nostamista varauksin. Ns. hakijasuman purkamiseen tarvitaan uusia aloituspaikkoja ja Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 tavoite 50% korkeakoulutusasteesta nuorella ikäluokalla vaatii myös sisäänottomäärien kasvattamista. **Erityisen huolestuttavana SYL kuitenkin pitää sitä, että aloituspaikkojen lisäyksiin ei ole suunnattu lisärahoitusta**. Samojen resurssien jakautuminen yhä useamman opiskelijan kesken tarkoittaa, että rahoitus opiskelijaa kohden pienenee. Tämä vaarantaa muun muassa ohjauksen ja tukitoimintojen tason sekä niiden saatavuuden. Vuosina 2011– 2016 yliopistojen henkilöstö väheni yli 2800 henkilöllä. Henkilöstövähennykset ovat lisänneet opetus- ja tutkimushenkilöstön hallinnollista työtaakkaa ja pirstaloittaneet työnkuvia (Lähde: OAJ, 2019). Vaikka rahoitusmalli palkitseekin valmistuneista opiskelijoista, tulee tämä vaikutus huomattavalla viiveellä, eikä todellisuudessa lainkaan lisää resursseja näiden uusien aloittavien opiskelijoiden kohdalla.

Lisäksi SYL haluaa saattaa tiedoksi sivistys- ja tiedejaostolle oheisen opiskelijoiden terveydenhuoltoon liittyvän Asian

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (myöh. YTHS) palvelut laajennetaan ammattikorkeakouluopiskelijoille vuoden 2021 alusta. Tällä hetkellä YTHS:llä tehdään laajennuksen huolellista suunnittelua. Laajennuksen toteutus, esimerkiksi rekrytoinnit, uusien toimipisteiden vuokraaminen ja kunnostukset, tehdään vuoden 2020 aikana. YTHS:lle on myönnetty vuodelle 2019 investointikuluihin 250 000 euroa sekä siirtomäärärahana 3 000 000 euroa käytettäväksi vuosina 2019-2020. Tuon 3 000 000 euroa YTHS tulee käyttämään vuoden 2020 aikana.

Keväällä 2018 luonnoksessa hallituksen esityksestä Eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskelu-

terveydenhuollosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi arvioitiin, että silloisella ammattikorkeakoulurakenteella YTHS:n palveluiden laajentaminen amk-opiskelijoille aiheuttaisi valtiolle kertaluonteisia investointikustannuksia noin 5,9 miljoonaa euroa. Nyt uusien laskelmien myötä palveluiden laajentaminen laadukkaasti kustantaisi 4 381 000 euroa.

Uuden arvioin myötä YTHS:ltä uupuisi vielä 1 381 000 euroa laajennusta varten. YTHS ei voi käyttää valtion perusrahoitusta laajentumisen kustannuksiin. YTHS:llä ei ole juurikaan omaa pääomaa. SYL toivoo, että sivistysvaliokunta huomioi YTHS:n amk-laajennuksen puutteellisen rahoituksen talousarviota käsitellessään.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

Sanni Lehtinen
puheenjohtaja

Eero Manninen
pääsihteeri

Lisätietoa:

Koulutuspoliittinen asiantuntija Jani Kykkänen, 041 515 2230, jani.kykkanen@syl.fi

Sosiaalipolitiikan asiantuntija Sonja Raitamäki, 040 741 1251, sonja.raitamaki@syl.fi